

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1888.   Andra Kammaren.   N:o 31.

Måndagen den 9 April.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Herr statsrådet m. m. friherre *F. von Essen* aflemnade Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen:
angående beredande af tryggad besittningsrätt åt innehafvarne af vissa å kronans utarranderade egendomar befintliga lägenheter; och
i fråga om eftergift å 1887 års arrende för en del kronoegendomar samt om befrielse från utgifvande till kronan af vissa s. k. skilnadsarrenden.

Dessa propositioner bordlades.

§ 2.

Föredrogos och hänvisades till behandling af statsutskottet Kongl. Maj:ts i senaste sammanträdet aflemnade propositioner till Riksdagen:
angående afsöndring af jord från indragna militiebostället $\frac{1}{8}$ mantal Kärda klockaregård n:o 3 i Jönköpings län;
angående afsöndring af jord från indragna militiebostället Ljung i Göteborgs och Bohus län; samt angående afsöndring af jord från indragna militiebostället Brunna i Torstuna socken af Vestmanlands län.

§ 3.

Efter föredragning vidare af herr *G. F. Östbergs* i senaste sammanträdet bordlagda motion, n:o 180, öfverlemnades densamma till behandling af kammarens tillfälliga utskott n:o 2.

§ 4.

Föredrogs men bordlades å nyo Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 8 (i samlingen n:o 23).

§ 5.

Upplästes ett till kammaren inkommet sjukbetyg, så lydande:
Andra Kammarens Prot. 1888. N:o 31.

Att ledamoten af Riksdagens Andra Kammare, borgmästare O. Ahlström, är af sjukdom hindrad att infinna sig vid kammarens sammanträden intygas

Stockholm den 9 april 1888.

E. Ödmansson
Med. Dir.

§ 6.

Herr Liss Olof Larsson aflemnade en motion, n:o 181, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående upphäfvande af bestämmelsen i 49 § kongl. förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871 i fråga om fullföljd af klagan i fattigvårdsmål hos Kongl. Maj:t.

Motionen bordlades.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

konstitutionsutskottets utlåtanden:

n:o 3, i anledning af väckta motioner om ändring af § 14 riksdagsordningen;

n:o 4, i anledning af väckt motion om uteslutande ur riksdagsordningen af föreskrifterna om valsätt och dermed sammanhängande ämnen; och

n:o 5, om ändring af riksdagsordningens bestämmelser om medelbara och omedelbara val; samt

lagutskottets utlåtanden:

n:o 37, i anledning af väckta motioner om ändringar i skiftesstadgan den 9 november 1866;

n:o 38, i anledning af väckta motioner om ändring af förordningen angående sparbanker den 1 oktober 1875;

n:o 39, om ändring i vissa delar af förordningen angående allmänt ordnande af presterskapets inkomster den 11 juli 1862; och

n:o 40, om ändringar i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871.

Dessa ärenden skulle å föredragningslistan för nästa sammanträde uppföras framför de ärenden, som blifvit två gånger bordlagda.

§ 8.

Justerades två protokollsutdrag.

§ 9.

Herr talmannen och kammarens ledamöter begäfvu sig härefter kl. $\frac{1}{4}$ 12 f. m. till rikssalen, der de enligt Kongl. Maj:ts kallelse egde infinna sig kl. $\frac{1}{2}$ 12 f. m. för att mottaga Kongl. Maj:ts svar i an-

ledning af de utaf innevarande Riksdag antagna grundlagsförändringar; och skulle, enligt nu fattadt beslut, efter afslutade ceremonier på rikssalen, kammaren vid utgåendet derifrån åtskiljas.

In fidem
A. E. J. Johansson.

Onsdagen den 11 April.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 4 innevarande april.

§ 2.

Föredrogs Kongl. Maj:ts den 9 dennes å rikssalen afgifna svar i anledning af tvenne utaf innevarande Riksdag antagna grundlagsändringar; varande detta svar af följande lydelse

KONGL. MAJ:TS

svar i anledning af de utaf innevarande års Riksdag antagna grundlagsändringar; gifvet Stockholms slott å rikssalen den 9 april 1888.

Gode Herrar och Svenske Män!

Uti underdåning skrifvelse den 28 sistlidne februari hafven I, med begäran om nådigt godkännande, anmält följande från senaste riksdag hvilande och af Eder vid innevarande riksdag antagna förslag, nemligen:

om ändring af § 19 riksdagsordningen; samt
om tillägg till § 3 mom. 7 tryckfrihetsförordningen.

Efter statsrådets hörande har Jag dessa förslag till pröfning förehafat och dervid funnit godt att till desamma lemna bifall.

Jag förblifver Eder, gode Herrar och Svenske Män, med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Denna handlings innehåll skulle meddelas Riksdagens kansli-deputerade för att iakttagas vid riksdagsbeslutets uppsättande.

§ 3.

Herr statsrådet m. m. friherre *Hj. Palmstjerna* aflemnade Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående inköp för statens räkning af Åkers krutbruk.

Den kongl. propositionen bordlades.

§ 4.

Upplästes ett till kammaren inlemnadt sjukbetyg, så lydande:

Att riksdagsman Josef Andrén fortfarande lider af affektion åt blindtarmen (paratyphlitis) och därför är förhindrad att bevista Riksdagens förhandlingar, intygar

Stockholm den 10 april 1888.

Robert Murray,
professor.

§ 5.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kongl. Maj:ts från senaste sammanträdet på kammarens bord hvilande propositioner till Riksdagen:

angående beredande af tryggad besittningsrätt åt innehafvarne af vissa å kronans utarrenderade egendomar befintliga lägenheter; och i fråga om eftergift å 1887 års arrende för en del kronoegendomar samt om befrielse från utgifvande till kronan af vissa s. k. skilnadsarrenden.

§ 6.

Efter föredragning vidare af herr *Liss Ol. Larssons* i senaste sammanträdet aflemnade motion, n:o 181, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående upphäfvande af bestämmelsen i 49 § af kongl. förordningen angående fattigvården den 9 juni i fråga om fullföljd af klagan i fattigvårdsmål hos Kongl. Maj:t, begärdes ordet af

Herr Liss Ol. Larsson, som yttrade: För min del hyser jag icke någon tvekan om, att min nu föredragna motion tillhör tillfälligt utskotts behandling, och jag vet också, att Första Kammaren nyligen remitterat en likartad motion till sådant utskott. Men då jag hört, att tvekan förefinnes inom denna kammare, huru vida icke motionen rätteligen borde behandlas af lagutskottet, i hvilket fall motionen vore för sent väckt, skall jag, för att undvika tvist härom inom kammaren, och då frågan, hvarom motionen handlar, i allt fall genom

den i ämnet inom Första Kammaren väckta motionen kommer under Riksdagens pröfning, härmed hos kammaren anhålla att få återtaga motionen.

Denna framställning lifölls.

§ 7.

Föredrogos och bordlades för andra gången:

Konstitutionsutskottets utlåtanden n:is 3, 4 och 5; samt lagutskottets utlåtanden n:is 37, 38, 39 och 40.

§ 8.

Till kammarens afgörande förelåg första tillfälliga utskottets utlåtande n:o 8 (i samlingen n:o 23), om åstadkommande af en allmän pensionsinrättning för barnmorskor.

Uti en inom Första Kammaren väckt motion, n:o 48, hade herr W. Falk föreslagit, »att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t göra underdånig hemställan om utarbetande af förslag till en allmän pensionsinrättning för barnmorskor, jemte förslag till de bidrag från staten, som derfor kunna anses behöfliga».

Detta förslag hade Första Kammaren, i enlighet med dess andra tillfälliga utskotts hemställan, bifallit, hvarefter ärendet blifvit, jemlikt 63 § riksdagsordningen, öfverlemnadt till Andra Kammaren, som hänvisat detsamma till sitt första tillfälliga utskott; och tillstyrkte detta sistnämnda utskott i nu föreliggande utlåtande, att Andra Kammaren måtte instämma i Första Kammarens beslut.

Om åstadkommande af en allmän pensionsinrättning för barnmorskor.

I fråga härom anförde:

Herr Persson i Stallerhult: För min del anser jag, att staten redan gjort så stora uppoffringar för pensioner, att man bör se sig väl före, innan man ytterligare slår in på att pensionera en så stor klass som barnmorskorna. Dessa äro helt och hållet kommunens tjenare, de uppbära sin lön af kommunen utan ett öres bidrag dertill af staten, och staten bör derfor heller icke bidraga till deras pensionering. Det är icke heller några småsummor, som här äro i fråga, ty af betänkandet finner man, att barnmorska skulle, för att vid 55 års ålder erhålla en årlig pension af 300 kronor, bidraga till sin pensionering med endast 10 kronor hvarje år uti 25 års tid, hvarefter staten skulle tillskjuta återstoden, för att pensionen skulle kunna utgå med 300 kronor årligen. Detta är ju en ganska rundligt tilltagen begäran. Förslaget afser dessutom *alla* examinerade barnmorskor, således äfven dem, som icke hafva fast anställning i kommuns tjenst, och då förslag varit väckta vid riksdagen om pensionering af en annan klass af kommunens tjenare, nemligen småskolelärarinnor och småskolelärare, men dessa förslag icke vunnit Riksdagens bifall, oakadt nämnda personer åtnjuta en stor del af sina löner från staten,

Om åstadkommande af en allmän pensionsinrättning för barnmorskor. synes mig den här föreslagna pensioneringen af barnmorskorna icke heller böra komma i fråga.

Af dessa skäl anholder jag för min del att få yrka afslag å det föredragna betänkandet.

Herrar *Bengtsson* i Gullåkra och *Liss Ol. Larsson* instämde i detta yttrande.

Herr *Danielson*: Jag undrar, om det icke vore väl hårdt att helt och hållet afslå betänkandet, oaktadt jag för min del icke tycker om det sätt, som föreslagits för frågans lösning. Mig synes nemligen, att för åstadkommande af den hjälp, som skulle lemnas barnmorskorna på ålderdomen, man icke behöfde inrätta en »allmän» pensionsanstalt, helst de icke tjena staten utan kommunen. En sådan hjälp skulle kunna beredas dem lika bra, om staten t. ex. underlättade möjligheten för dem att vinna inträde i lifrätteanstalt. Riksdagen beslöt förra året att anvisa medel för att bereda åtskilliga personer högre lifräntor på ålderdomen, och det vore därför önskligt, om den föreslagna skrifvelse skall afgå, att Kongl. Maj:t toge frågan i betraktande i sådant syfte, i stället för att föreslå inrättande af en allmän pensionsanstalt med särskild styrelse och särskilda tjenstemän. Tiden är väl knapp för åstadkommande af en ändring i sådant syfte inom utskotten, och jag vill därför ej yrka återremiss. Jag har blott velat uttala min uppfattning, och att det vore klokast att ordna saken på det sätt jag omnämnt. De allmänna grunder för frågans ordnande, som angifvas i motionen och Första Kammarens beslut, synas mig dessutom så sväfvande, att jag icke tror det vara möjligt att ordna saken på det sätt, deri föreslagits.

Jag har, som sagdt är, blott velat uttala min mening och hoppas, att Kongl. Maj:t, derest den föreslagna skrifvelsen kommer att afgå, måtte framlägga förslag till frågans lösning i det af mig antydda syftet.

Herr *Östberg*: Då jag reserverat mig mot utskottets hemställan, har det icke varit af obenägenhet mot det framställda förslaget derom, att barnmorskorna skulle få något understöd på ålderdomen, utan därför, att jag ansett, att Riksdagen icke borde ingå till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande af ett förslag till en dylik pensionsinrättnings bildande utan att på samma gång angifva några allmänna grunder eller synpunkter för frågans bedömande. Detta har icke gjorts hvarken af Första eller Andra Kammarens tillfälliga utskott. Det förra har till och med sagt, att det icke är i stånd att utreda frågan. Detta uttalande synes mig bekräfta, att frågan ännu icke är mogen, hvarför Riksdagen ej heller nu borde ingå till Kongl. Maj:t med en skrifvelse i ämnet.

Jag vill för öfrigt instämma med herr *Danielson* deri, att uttrycket en »allmän» pensionsinrättning icke är väl valdt. Man skulle snarare kunna af motiveringen tänka sig, att en *enskild* sådan skulle vara för det afsedda ändamålet tillräcklig. Då nu dessutom en petition i frågan inlemnats till Kongl. Maj:t, och man kan förmoda, att

Kongl. Maj:t skall egna denna all uppmärksamhet och omtanke, har det synts mig deruti ligga en ytterligare anledning till, att Riksdagen för närvarande icke borde aflåta någon skrifvelse i ämnet.

På dessa grunder har jag icke kunnat instämma i utskottets hemställan.

Om åstadkommande af en allmän pensionsinrättning för barnmorskor.
(Forts.)

Herr Rydin: Den föreliggande frågan är ganska beaktansvärd, och jag vill särskildt fästa uppmärksamheten vid, att Riksdagen icke binder sig så särdeles mycket genom att antaga det förslag, som blifvit framställt. Om man, såsom den näst föregående talaren anmärkte, från Riksdagens sida kunde angifva några synpunkter, från hvilka denna fråga kunde behandlas, så ville jag gerna vara med om deras införande i skrifvelsen. Men frågan befinner sig för närvarande i ett så outredt skick och är så svår att komma till klarhet i, att det är bäst, att Kongl. Maj:t får taga den i betraktande från alla synpunkter. Barnmorskorna hafva så viktiga och tunga åligganden, att det vore väl, om deras framtid betryggades, och då Kongl. Maj:t har tillsatt en stor komité för arbetarefrågans utredning, så vore det väl icke för mycket, om Riksdagen hemställde till Kongl. Maj:t att taga i öfvervägande jemväl, om barnmorskornas framtid kunde på något sätt betryggas. Det är icke heller något annat, detta förslag afser, ty Första Kammarens utskott säger i sitt utlåtande: att utskottet icke ville ingå i pröfning af vare sig detaljerna i hvad barnmorskorna förslagsvis framställt eller i hvad mån och huruledes staten borde till pensioneringen bidraga.

Häraf synes, att Riksdagen icke blir bunden genom förslaget antagande utan lemnas fullständigt fria händer. Det är visserligen sant, att barnmorskorna ingifvit en petition till Kongl. Maj:t uti ifrågavarande syfte. Men det är tvifvelaktigt, huru vida denna petition får någon kraft och verkan, om Riksdagen släpper frågan ifrån sig utan att uttala sitt deltagande derför. Frågan kommer i så fall antagligen att skjutas undan för en längre tid, och barnmorskorna finge förblifva i sitt ovisshetstillstånd; hvarför jag för min del anser det vore väl gjordt af Kammarerna att lemna sitt bifall till förslaget. Men om man är rädd för att binda sig genom uttrycket »allmän pensionsanstalt», så föreslår jag den ändring i Första Kammarens beslut, att ordet »allmän» borttages. Jag vill alltså yrka bifall till Första Kammarens beslut med den ändring, att ordet »allmän» får derutur utgå. Hvad som ytterligare bidragit till, att jag yrkat bifall till skrifvelseförslaget, är det anförande, som under öfverläggningen i frågan i Första Kammarerna hölls af medicinalstyrelsens chef, herr Almén, deri han i de varmaste ordalag uttalade sig till förmån för denna begäran, på det att denna behjertansvärda sak en gång måtte komma å bane.

Med herr Rydin förenade sig herrar *Anjou, Sandwall, Swarling, Sundberg* från Vexjö, *Lyth, Nyström, Svanberg, C. O. Berg, Bexelius, Björck, Petersson* i Hamra, *Ekeborgh, Stockenberg, Ericson* i Borekulla, *Waldenström* från Gefle, *Bromée, Vahlin* och *Kardell*.

Om åstad-
kommande af
en allmän
pensions-
inrättning
för barn-
morskor.
(Forts.)

Herr Wretlind yttrade: Det är visserligen sant, såsom den första talaren yttrade, att barnmorskorna icke äro anställda i statens tjänst, och att de icke af staten åtnjuta några löneförmåner, men det egendomliga förhållandet är här rådande, att staten dock kräver af denna corps vissa skyldigheter utan att gifva den några slags motsvarande rättigheter. De äro nemligen i följd af sin ed tvungna att stå sina patienter till tjänst, vare sig dessa äro i stånd att lemna ersättning eller icke, och staten kräver dessa tjänster vid påföljd af straff för underlåtenhet deraf. Böter, ja till och med fängelse kan ådömas för en sådan förseelse. Då så stora fordringar nu ställas på barnmorskorna från statens sida, utan att staten medgifver dem några rättigheter, kan man väl med skäl säga, att staten borde lemna dem något vederlag för hvad den af dem kräver.

Det påståendet ligger visserligen nära till hands, att kommunerna, som aflöna dem, också borde hafva skyldighet att sörja för deras pensionering, men man vet ju, att kommunerna icke alltid göra detta. De äro i allmänhet alls icke benägna att lemna pensioner åt sina tjänare, i synnerhet icke landtkommunerna. Ja, det är stundom upprörande att se, huru barnmorskorna få slita och sträfvä i 30 till 40 år, tills de blifva orkeslösa, utan att kommunerna sedan anse sig hafva någon förpligtelse att sörja för dem på gamla dagar. Man lär således icke kunna vänta i allmänhet åtgärder för deras pensionering från kommunerna; och de sjelfva kunna ju omöjligen af sina små inkomster afsätta tillräckligt till bidrag åt en pensionskassa, då lönen, enligt hvad af herr generaldirektör Almén under debatten i Första Kammaren upplystes, för mer än en tredjedel af dem icke uppgår ens till 200 kronor om året.

Någon framställning om, huru ifrågavarande pensionering skulle komma till stånd, förekommer icke här; meningen har dock icke varit, att staten skulle garantera vissa pensioner. Staten skulle endast lemna en viss summa såsom grundfond till större eller mindre belopp, hvarjemte hvarje barnmorska skulle sjelf tillskjuta ett årligt belopp för att komma i åtnjutande af understöd på gamla dagar. Om i uttrycket »allmän pensionskassa» ligger något särskildt bindande för staten, vet jag icke. Men om så skulle vara fallet, vill jag icke motsätta mig det af herr Rydin framställda ändringsförslaget. Dock tycker jag, att, då Första Kammaren antagit en skrivelse på det sättet, det icke bör vara någon risk för Andra Kammaren att förena sig om samma skrivelseförslag. Det blir ju alltid sedermera, när frågan återkommer från regeringen, tillfälle för Riksdagen att yttra sig om, huru vida Riksdagen vill antaga det då framlagda förslaget eller icke.

För öfrigt är det väl en sak, som vi alla önska, att den allmänna fattigvården må blifva så litet betungad som möjligt, och att den ene yrkesidkaren må lika väl som den andre blifva i stånd att på gamla dagar njuta en anständig bergning. Men det är faktiskt, att många barnmorskor så väl på landet som i staden nu måste på gamla dagar underkasta sig att åtnjuta fattigunderstöd för att kunna existera. Det är i sanning en hård ålderdom för dem, som hafva ett sådant yrke — kanske det mest uppoffrande och mest slitande, en människa kan hafva. Man talar ofta om de försakelser en läkare

måste i sitt kall underkasta sig, och jag vill ej bestrida, att de äfven kunna vara ganska stora, men barnmorskorna få ofta slita mycket mer, än en läkare behöfver göra. Jag vet intet yrke i samhället, som kräfver så mycket i fysiskt och psykiskt hänseende som just detta. Jag tror äfven, att kammarens fleste ledamöter ej hafva något emot sjelfva saken, nemligen att denna yrkesklass också må njuta en betryggad ålderdom.

Om åstadkommande af en allmän pensionsinrättning för barnmorskor.
(Forts.)

Det blir ju, såsom sagdt, tillfälle att framdeles öfverlägga om sjelfva sättet för sakens genomförande, och jag hoppas därför, att kammaren förenar sig med Första Kammaren om dess beslut. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herrar *Carlsson* i Nysäter, *Jonsson* i Myre, *Månsson* och *Liljeholm* instämde med herr Wretlind.

Herr Olsson i Sörnäs: Jag skall äfven bedja att få instämma med herr Wretlind. Jag tror nemligen, att saken är ganska behjertansvärd, och då det nu endast är fråga om en skrifvelse i ämnet till Kongl. Maj:t, komma vi väl framdeles i tillfälle att pröfva, huru vida Kongl. Maj:ts blifvande förslag bör antagas eller icke. Af detta skäl, och då antagande af herr Rydins förslag om borttagande ur förslaget af ordet »allmän» möjligen skulle komma hela frågan att falla, ber jag att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Andersson i Nöbbelöf: Herr talman, mine herrar! Jag hyser ej någon afvoghet emot barnmorskor eller andra medborgare, som behöfva understöd, men jag kan icke neka till, att det skulle förefalla ganska besynnerligt, om Riksdagen nu skulle aflåta skrifvelse till Kongl. Maj:t i afsigt att pensionera personer, hvilka ej hafva några vidare förpligtelser emot staten. En stor del af barnmorskorna hafva ej den ringaste aflöning af kommunen. De äro till en stor del alldeles enskilda personer, som sätta sig ned här och der; och jag tror, att här i Stockholm ingen enda af de nära 200 som finnas har lön af kommunen. Det kunde ju hända, att ännu ett par hundra stycken satte sig ner härstädes, och då skulle staten vara skyldig att pensionera dem på deras ålderdom. Jag tror icke, att det är alldeles riktigt att gå in på ett sådant förslag. Deremot synes mig det af herr Rydin framställda förslaget, att ordet *allmän* skulle utgå, vara lämpligt. Jag tycker, att det är stötande, om vi för ifrågavarande klass skulle bilda en särskild pensionsinrättning, ty, om de skola hafva pension, synes det mig bättre, att de i sådant afseende likställas med öfriga pensionstagare, än att en särskild pensionsinrättning inrättas för deras skull.

Vidare har sagts, att det skulle vara sorgligt, om denna klass af personer på gamla dagar skulle falla fattigvården till last, samt att vi icke borde ställa så till, att personer, till hvilka staten stode i särskild förpligtelse, skulle försättas i en sådan ställning. Ja, det är visserligen sant, att staten har vissa pretentioner på nu nämnda personer, t. ex. att de skola aflägga ed, men jag vill då upplysa, att det finnes äfven andra personer, hvilka äro skyldiga att aflägga ed. Så

Om åstadkommande af en allmän pensionsinrättning för barnmorskor. är ju hvarje svensk medborgare pliktig att svärja medborgareed, hvarigenom han ikläder sig ett ganska stort ansvar, bland annat att i händelse af krig försvara fosterlandet. Men hvem pensionerar honom? Jag tror, att staten ställer ganska stora kraf på alla sina medborgare, utan att dessa därför hafva rätt till någon pension, och därför yrkar jag, i den ställning, som frågan nu har, afslag å utskottets hemställan.

Herr Petersson i Runtorp: Herr talman, mine herrar! Om det nu gälde, att staten skulle åtaga sig att med det uppgifna beloppet 300 kronor pensionera hvarje barnmorska, så skulle jag icke vilja vara med om ett sådant beslut, men när man blott åsyftar en skrivelse till Kongl. Maj:t med anhållan om en utredning af, huru vida och i hvad mån det skulle kunna blifva möjligt att få en pensionering till stånd i ifrågavarande fall, anser jag verkligen frågan vara så oskyldig, i synnerhet om man stryker ordet *allmän* framför *pensionsinrättning*, att jag icke kunde tro, det Andra Kammaren skulle motsätta sig detta förslag. Det exempel den förre talaren anförde, att hvarje svensk medborgare hade vissa förpligtelser mot staten, kan icke jemföras härmed, ty man kan icke fordra, att medborgarne skola åtaga sig dylika skyldigheter under hela sin lifstid.

Det kan icke nekas, att staten bör på något sätt bidraga till, att barnmorskorna må få en mera betryggad ålderdom; ett sådant anspråk anser jag både rättvist och billigt. Och då man icke gerna kan begära, att denna corps skall på eget initiativ kunna komma till ett resultat, som blir tillfredsställande för corpsen i sin helhet, synes mig en skrivelse till Kongl. Maj:t i detta hänseende ganska lämplig, hvarför jag för min del yrkar bifall till utskottets förslag, med den ändring professor Rydin deri påyrkat.

Häruti förenade sig herrar *And. Hansson, Cederschiöld* och *Johansson* i Esset.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, gaf herr talmannen, med upptagande af de olika yrkandena, propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels på bifall till af herr Rydin under öfverläggningen framställda ändringsförslag, dels ock slutligen på afslag å utskottets hemställan. Herr talmannen fann svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förstnämnda propositionen, men, som votering begärdes, blef, sedan till kontraposition antagits yrkandet på afslag, nu uppsatt, justerad och anslagen en så lydande omröstningsproposition.

Den, som, i enlighet med hvad kammarens första tillfälliga utskott hemställt i utlåtandet n:o 8 (i samlingen n:o 23), instämmer i Första Kammarens beslut i förevarande ämne, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren afslagit utskottets omförmälda hemställan.

Omröstningen, i vanlig ordning företagen, visade 134 ja och 62 nej; och hade kammaren alltså beslutat i enlighet med ja-propositionens innehåll.

§ 9.

För motions afgifvande hade sig anmält herr friherre *C. C:son Bonde*, hvilken aflemnade en motion, n:o 182, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om åtgärders vidtagande för ett bättre handhafvande af vissa offentliga arkiv.

Denna motion begärdes på bordet och bordlades.

§ 10.

Till bordläggning anmäldes:

konstitutionsutskottets utlåtande n:o 6, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till ändringar i riksdagsordningens föreskrifter om riksdagsmannaval;

statsutskottets memorial n:o 35, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut angående Kongl. Maj:ts proposition i fråga om tiondefrihet för Höganäs stenkolsverk;

bevillningsutskottets betänkanden:

n:o 9, angående allmänna bevillningen; och

n:o 10, i anledning af väckt motion om borttagande af den personliga sjukvårdsafgiften; samt

lagutskottets utlåtande och memorial:

n:o 41, i anledning af väckt motion om antagande af lagbestämmelser angående skydd mot efterbildning af fotografialster; och

n:o 42, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om 2:dra punkten i utskottets utlåtande (n:o 22), öfver väckta motioner om ändringar i korkurslagen den 18 september 1862.

Kammaren beslöt, att dessa ärenden skulle å föredragningslistan för morgondagens sammanträde uppföras framför de ärenden, som blifvit två gånger bordlagda.

§ 11.

Godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 37, till Konungen, angående ändring i gällande bestämmelser om tiden för nyttjanderättsaftals bestånd.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag.

§ 13.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr <i>E. G. Boström</i>	under 2 dagar fr. o. m. den 14 dennes.
» <i>P. A. H. Stjernspetz</i>	» 5 » » » 12 »
» <i>P. Andersson i Högkil</i>	» 3 » » » 15 »
» <i>M. Andersson i Stigen</i>	» 3 » » » 15 »
» <i>F. G. Janson i Carlshed</i>	» 3 » » » 15 »
» <i>A. Larsson i Slättäng</i>	» 3 » » » 15 »
» <i>S. F. Norén</i>	» 3 » » » 15 »
» <i>J. A. Andreason</i>	» 3 » » » 15 »
och herr <i>J. A. Wendt</i>	» 3 » » » 15 »

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 3 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Torsdagen den 12 April.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 5 innevarande april.

§ 2.

Efter föredragning af Kongl. Maj:ts i gårdagens sammanträde bordlagda proposition till Riksdagen, angående inköp för statens räkning af Åkers krutbruk, öfverlemnades densamma till behandling af statsutskottet.

§ 3.

Föredrogs och hänvisades till kammarens tillfälliga utskott n:o 1 herr friherre *C. C:son Bondes* på kammarens bord hvilande motion, n:o 182.

§ 4.

Föredrogs och bordlades för andra gången konstitutionsutskottets utlåtande n:o 6.

§ 5.

Föredrogs och lades till handlingarna statsutskottets memorial n:o 35, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut angående Kongl. Maj:ts proposition i fråga om tiondefrihet för Höganäs stenkolsverk.

§ 6.

Föredrogos, men blefvo å nyo bordlagda:

bevillningsutskottets betänkanden n:is 9 och 10; samt lagutskottets utlåtanden n:is 41 och 42.

§ 7.

Nya motioner afgåfvos af:

herr vice talmannen *Sven Nilsson*, n:o 183, om ändringar i Kongl. Maj:ts proposition n:o 38, om eftergift af viss andel i 1887 års krono-arrenden m. m.; samt

herr *Liss Ol. Larsson*, n:o 184, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om uppskof i vissa fall med tillämpning af kongl. förordningen den 9 oktober 1885 om mått och vikt.

§ 8.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

sammansatta stats- och bankoutskottets utlåtanden:

n:o 1, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition om ändring i kongl. förordningarna den 26 april 1861 angående dels en allmän hypoteksbank för riket, dels de allmänna grunder, som vid hypoteks-föreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända; och

n:o 2, angående en af fullmäktige i riksbanken gjord framställning om afskrifning ur räkenskaperna af ett till N. Ohlsson i Valleberga utgifvet statslånefondslån;

bevillningsutskottets betänkande:

n:o 8, angående ännu oafgjorda delar af tullbevillningen;

bankoutskottets utlåtanden:

n:o 9, i anledning af motioner om anskaffande af eget hus för riksbankens afdelningskontor i Jönköping; och

n:o 10, i anledning af motion om åtskiljande af kamrers- och kassörstjänsterna vid riksbankens afdelningskontor i Luleå, Östersund, Vexjö, Visby och Jönköping;

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande:

n:o 4 (i samlingen n:o 24), i anledning af återremiss af dess be-
Andra Kammarens Prot. 1888. N:o 31.

tänkande öfver herr P. Waldenströms motion (n:o 48) om tillägg till ny gällande förordning angående försäljning af vin- och maltdrycker samt öfver ett till utskottet remitteradt, af Första Kammarens tillfälliga utskott (n:o 1) afgifvet utlåtande i en liknande fråga;

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtanden:

n:o 9 (i samlingen n:o 25), rörande ifrågasatta förändringar i den universiteten tillkommande disciplinära myndighet öfver de studerande; och

n:o 26, i anledning af väckt fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning angående dispositionsrätten till skogsafkastning från ecklesiastika boställen och ändring i derom gällande bestämmelser; samt

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande

n:o 6 (i samlingen n:o 27), i anledning af väckt motion om in- dragning af nattnälltågen å statens jernvägar.

Dessa ärenden skulle å föredragningslistan för nästa sammanträde uppföras framför de ärenden, som blifvit tvenne gånger bordlagda.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag.

§ 10.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *C. G. O:son Bruse* under fyra dagar från och med den 18 dennes.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.